

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.724/2016/9. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Ádám Attila) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. április 19. napján kelt 15.P.21.763/2015/25. számú ítélete ellen a felperes 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbeezett rendelkezéseit **részben, az alábbiak szerint megváltoztatja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperes részére a **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú Opel (D) Astra G Kombi Kat 1998-Astra Caravan Classic 1.4. 16 V típusú gépjármű törzskönyvét.

A felperes által az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 265 960 (kettőszázhatvanötezer-kilencszázhatvan) Ft-ra, az alperes által fizetendőt 36 000 (harminchatezer) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (egyszázezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetékből a felperes 280 320 (kettőszáznolcvanezer-háromszázhusz) Ft-ot, az alperes 48 000 (negyvennyolcezer) Ft-ot köteles megfizetni az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

A felperes magáncélú használatra megvásárolta a **(gépjármű forgalmi rendszáma)** forgalmi rendszámú OPEL (D) Astra G Kombi Kat 1998-Astra Caravan Classis II. 1.4 16 V típusú gépjárművet bruttó 3 514 000 Ft vételárért. A vételár egy részének (2 986 900 Ft) finanszírozására az alperes jogelődjével **(jogelőd neve/ Zrt., a továbbiakban: alperes)** 2008. július 14. napján deviza alapú (svájci frank) kölcsönszerződést **(kölcsönszerződés száma)** kötött. A felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztő részletek összegét és esedékességét, az összes törlesztő

részlet összegét (4 242 360 Ft), a törlesztő részletek számát (120 alkalom), azaz a futamidőt, továbbá a teljes hiteldíjmutatót (8,44 %). A szerződés szerint a kamat- és árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és a kamatváltozás II.) elszámolásának módja az ún. havi fix konstrukció volt.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat jelölése)**. számú üzletszabályzat (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

I.7.: „Havi Fix konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevővel a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyam esemény.”

- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”

- I.18.e.: „Mértékadó kamatláb: Amennyiben a mértékadó devizanem egyéb (nem forint), úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanem három havi időtartamra jegyzett, a Reuters Monitor megjelölt oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (három havi LONDON InterBank Offered Rate-LIBOR)

- I.22.: „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam”

- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”

- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejött napján”

- I. 25.: „Kamatváltozás:

a) Kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzügyi piacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam /mértékadó árfolyam) - 1.)”

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és a Euró keresztárfolyamának változása.”

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és

ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg".

A peres felek - a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg - a kölcsön visszafizetésének biztosítására - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 5. pontja szerint az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig a felperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 7. pontja). Az alperes opciós joga 2013. július 14-én megszűnt.

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti, a perbeli kölcsönszerződéssel összefüggő elszámolást elkészítette, abban az ügyleti kamatláb induló mértékét 8,34 %-ban határozta meg. Az elszámolással szemben a felperes panasszal nem élt, az felülvizsgálnak minősül.

Alperes a szerződést 2015. szeptember 23. napján felmondta.

A felperes keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés teljes, másodlagosan részleges érvénytelenségére alapítottan 328 531 Ft megfizetésére, ezen kívül - az opciós szerződés 5. pontja és az Üsz. IV.7. pontja érvénytelenségére hivatkozva - a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására kérte kötelezni az alperest.

A szerződés egésze érvénytelenségét a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c), d) és e) pontjaiban foglaltakra alapította. Érvelése szerint az egyedi kölcsönszerződés nem tartalmazza a kölcsön és a havi törlesztő részletek devizában meghatározott összegét, az ügyleti kamat éves százalékos értékét, az alperes által felszámítható költségeket és azokat a feltételeket, amelyek mellett az alperes a hiteldíjat egyoldalúan módosíthatja. Előadta, az Üsz. I.25.a. és b. pontjai szerinti rendelkezések nem kellően részletesek, „átláthatatlanok, homályosak”, „nem az árfolyamváltozásra, hanem a kamatváltozásra vonatkoznak”. Kiemelte, sem e kikötésekből, sem az Üsz. egyéb rendelkezéseiből nem állapítható meg, hogy a deviza árfolyamának változásából fakadó összes teher korlátlanul őt terheli. Egyebekben állította, az árfolyamkockázatról nem kapott megfelelő tájékoztatást.

Kérte az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításával, az Üsz I.18.e. pontja szerinti LIBOR ügyleti kamat alkalmazásával. Az általa helyesnek tartott elszámolás szerint - az előbbiek figyelembevételével - 3 040 267 Ft-ot kellett visszafizetnie az alperesnek a szerződés alapján, ehhez képest már megfizetett 2 986 900 Ft-ot, így a kettő különbözete, azaz 328 531 Ft visszajár a részére.

A törzskönyv kiadására vonatkozó keresete indokaként előadta, az alperes opciós joga megszűnt: érvénytelen ugyanis az Üsz. e jog meghosszabbítására vonatkozó IV.7. pontja és az opciós szerződés 5. pontja. Ezen kívül azzal érvelt, hogy a tartozását maradéktalanul kiegyenlítette.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy a szerződés akár egészben, vagy bármely pontját tekintve érvénytelen. Azt azonban elismerte, hogy az ügyleti kamat induló éves százalékos értéke a szerződésben nem került meghatározásra. Álláspontja szerint ezen érvénytelenségi ok kiküszöbölhető, ezért kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását a megkötéséig visszaható hatállyal akként, hogy a bíróság pótolja az induló ügyleti kamat százalékos értékét, azt 8,34 %-ban határozza meg. Kifejtette, az összes törlesztő részlet összegéből kivonva a kölcsön összegét, a különbözet adja az összes induló kamatot, ebből kifejezhető a kamat százalékos mértéke,

ekként a kamatláb meghatározásának hiánya, mint érvénytelenségi ok kiküszöbölhető a szerződés érvényessé nyilvánításával.

A törzskönyv kiadására irányuló keresetre vonatkozó jogi álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének az opciós szerződéstől független, atipikus biztosítéka, az nem az opciós jog megszűnéséhez kapcsolódik, hanem a felperesi teljesítéssel függ össze. Figyelemmel arra, hogy a felperesnek még áll fenn tartozása az alperes felé, nem tarthat igényt alappal a perbeli gépjármű törzskönyvére. Egyebekben vitatta, hogy megszűnt az opciós joga. Hivatkozott e körben a **(üzletszabályzat jelölése)**. Üsz. helyébe lépő **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzat V.6. pontjában és az opciós szerződés 8. pontjában foglaltakra, amelyekből érvelése szerint az a következtetés vonható le, hogy az opciós szerződésben megfogalmazott jog ún. zárt opció, amely szerint a jogosult valamely feltétel bekövetkezésétől számítottan élhet opciós jogával, ebből adódóan az 5 év ezen feltétel bekövetkeztétől számít és nem a szerződés megkötésétől.

Az elsőfokú bíróság ítéletével akként nyilvánította érvényessé a peres felek között 2007. december 6. napján létrejött **(kölcsönszerződés száma)** számú kölcsönszerződést, hogy az induló ügyleti kamat éves mértékét 8.34 %-ban határozta meg. Megállapította, hogy a szerződés részévé váló, általános szerződési feltételeket rögzítő **(üzletszabályzat jelölése)**. számú gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó üzletszabályzat IV.7. pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes részére 53 000 Ft perköltség, az állam javára 53 000 Ft eljárási illeték, az alperest pedig 2700 Ft eljárási illeték állam részére történő megfizetésére.

Határozatának indokolása szerint a perbeli szerződés deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés. A Kúria 6/2013. PJE határozatának indokolására utalva hangsúlyozta, a szerződés létrejöttét illetve érvényességét nem befolyásolja az a körülmény, hogy abban a kölcsön és a törlesztő részletek svájci frankban kifejezett összege nem került rögzítésre. Alaptalannak találta azt a hivatkozást is, hogy a szerződés az ügyleti kamatban való megállapodás hiányában nem jött létre. Kifejtette, a kamat nem csak akkor tekinthető meghatározottnak, ha azt a felek összességében vagy százalékos formában feltüntetik a szerződésben, hanem akkor is, ha a számítási módját megjelölik, ez pedig a perbeli esetben megtörtént. Megállapította ugyanakkor, hogy miután a szerződés nem tartalmazza a kamat éves százalékos értékét, az a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, a szerződés azonban e tartalmi hiányosság ellenére is teljesíthető, mindez csupán a szerződés részleges érvénytelenségét vonja maga után. Az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét illetően kiemelte, elsődlegesen az érvénytelenség okának kiküszöbölésével a szerződés érvényessé nyilvánítása a cél, amely jogkövetkezményt a perbeli esetben alkalmazhatónak ítélte, álláspontja szerint ugyanis az induló ügyleti kamat mértéke a szerződésből aggálytalanul megállapítható. E tekintetben elfogadta az alperes számítását és magyarázatát. Utalt arra, a DH2 tv alapján végzett törvényi elszámolás az alperesi számítással egyezően határozta meg az induló ügyleti kamatlábat 8,34 %-ban, a felülvizsgált elszámolás adatait pedig a felperes a jelen perben nem teheti vitássá. Kifejtette, a felperes által megjelölt szerződési feltételek (Üsz.I.25.a., b., I.27.) - a felperesi állásponttal szemben - nem biztosítanak az alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot. Rámutatott, a szerződés „mértékadó devizanem CHF” kitétele illetve az Üsz. I.17. pontjának fogalom-meghatározása annak kifejezésre juttatása, hogy a perbeli szerződés deviza alapú, e szerződéstípus pedig a 6/2013. PJE határozat 2. pontjában foglaltakra figyelemmel nem érvénytelen. Alaptalannak ítélte azt a felperesi hivatkozást is, miszerint a szerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen. Kiemelte, az Üsz. V.6. pontjából a felperes számára felismerhető lehetett, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár, az őt terheli, és az is, hogy annak nincs felső határa. Utalt arra, a felperes a személyes előadása szerint

elovasta a szerződést, s bár nem értett mindent, kérdése nem volt, így az árfolyamváltozásra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége a 2/2014. PJE 1. pontja alapján nem vizsgálható. Részletesen kifejtett indokai szerint az üzletszabályzat IV.7. pontjának érvénytelenségére a felperes helytállóan hivatkozott, míg a kereset tárgyát képező további szerződési feltételek érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak.

Elfogadta az alperes védekezését, amely szerint a törzskönyv hitelező általi birtokban tartása az opciós szerződéstől független, atipikus, önálló biztosíték, amely alapján a hitelező mindaddig jogosult a törzskönyv birtokban tartására, ameddig a kölcsönbevevő a szerződésből eredő valamennyi kötelezettségét nem teljesíti, s miután ennek megtörténtét nem találta bizonyítottnak, a törzskönyv kiadása iránti keresetet is alaptalannak minősítette. Nem osztotta azt a felperesi álláspontot sem, hogy az opciós szerződés 5. pontja érvénytelen. Érvelése szerint ugyanis annak helyes értelmezése az, hogy a vételi jog a szerződés aláírásától számított 5 év elteltével mindenképpen megszűnik. Egyetértett viszont a felperessel abban, miszerint az Üsz. IV.7. pontja az 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban. 1959-es Ptk.) a 374. § (2) bekezdésében rögzített kogens rendelkezésbe ütközik, s ezért semmis.

A felperes a fellebbezési eljárás során (7. sorszámú beadvány) elsődlegesen kérte az eljárás félbeszakadásának megállapítását azon „köztudomású” tény alapján, miszerint az alperes megszűnt. Az érdemi fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányult akként, hogy a bíróság kötelezze az alperest a perbeli gépjármű törzskönyvének kiadására. Ezen kívül kérte elsődlegesen annak megállapítását, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jött létre, másodlagosan - ha létrejött a másodfokú bíróság álláspontja szerint - az érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként - fellebbezése tartalma szerint - annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződésből eredően nem áll fenn tartozása az alperes felé.

Fellebbezésének módosított indokai szerint a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írt tartalmi elem (a kamat éves százalékban kifejezett értéke) hiánya és a THM helytelen meghatározása (Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pont) miatt elsődlegesen létre nem jöttek minősül, másodlagosan érvénytelen. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 213. § (1) bekezdésében és az 1959-es Ptk. 241. §-ában foglaltakat, mert erre irányuló kereseti - viszontkereseti - kérelem hiányában módosította a szerződést, olyan mértékű ügyleti kamatot határozva meg abban, amely mellett a szerződést meg sem kötötte volna. Változatlanul állította, érvénytelen a szerződés amiatt is, hogy az alperes nem adott tájékoztatást az árfolyamkockázatról és annak mértékéről. Megítélése szerint ettől eltérő álláspont esetén is legfeljebb az állapítható meg, hogy az árfolyamkülönbözet maximum 25 %-os mértékig terheli, mivel az Üsz. 1.23. pontja az ilyen mértéket elérő árfolyamemelkedést minősítette rendkívülinek. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a III/773/2015. AB határozatra. Az e szempontok figyelembevételével levezetett számításai szerint 328 531 Ft összegű túlfizetése áll fenn az alperessel szemben, annak megfizetésére azonban nem kérte kötelezni az alperest.

Érvelése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a DH2 tv. 37. §-ában foglaltakat, mert úgy alkalmazott jogkövetkezményt, hogy nem állapította meg a szerződés érvénytelenségét. Egyebekben vitatta az elsőfokú ítéletben meghatározott ügyleti kamat mértékét. Kifejtette, mivel a szerződés érvénytelen a kamat feltüntetésének hiánya miatt, nem lehet érvényes a THM-re vonatkozó rendelkezése sem, ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján ez okból is semmis. Véleménye szerint a szerződés fenti hibáira, hiányosságaira figyelemmel a szerződés nem tekinthető deviza alapú szerződésnek, ebből adódóan az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződést úgy kell hatályossá nyilvánítani, hogy ennek során árfolyamváltozás nem terheli, vagy ha igen, legfeljebb 25 %-os mértékig, emellett a forintban folyósított kölcsönösszeg után vagy jegybanki kamatot kell fizetnie az 1959-es Ptk. 232. § (3) bekezdése alapján - ha a szerződésből nem állapítható meg a kamat mértéke -, vagy az Üsz I.18.c. pontja szerinti LIBOR kamatot, mert

legfeljebb ez tekinthető a kamatban való megállapodásnak.

További érvelése szerint, ha az elsőfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy csak a felülvizsgált elszámolás adatai vehetők figyelembe a felek közötti elszámolás során, a pert meg kellett volna szüntetnie, és nem lett volna helye a kereset ítélettel való elbírálásának. Kiemelte, a neki megküldött - nem részletes - elszámolás nem tartalmazta az induló ügyleti kamatot, ezért azt nem is vitathatta a DH2 tv. szerinti eljárásban, így a kamatot illetően a szerződés nem konvalidálódhatott.

Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megkerülésére irányul, az 58/2014. (XII.17.) és a 16/2015. (VI.4.) MNB rendeletben foglaltakra is tekintettel, hiszen e rendeletek nem tartalmazzák azt, hogy a felülvizsgált elszámolás adatait egyéb peres eljárásban nem lehet vitatni. Törvénysértőnek minősítette az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, miszerint a kamat hiánya miatt nem teljes, hanem részleges az érvénytelenség, érvelése szerint ugyanis lényeges szerződési feltétel - mint amilyen az ügyleti kamat is - meghatározása nélkül a szerződés nem teljesíthető, ezért ilyen esetben az egész szerződés megdől. Hangsúlyozta továbbá, hogy részleges érvénytelenség alapján nem kérte jogkövetkezmény levonását.

A törzskönyv kiadására irányuló követelésének jogalapjaként egyrészt továbbra is azt jelölte meg, hogy érvénytelen az opciós szerződés 5. pontja és az Üsz. IV.7. pontja, ezért az alperes opciós joga megszűnt, másrészt, hogy nem is tartozik az alperesnek, mert a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett érdemi védekezésében foglaltakat.

A fellebbezés **részben alapos.**

A felperes elsődleges kérelmére figyelemmel (eljárás félbeszakadásának megállapítása) az ítélet tábla a fellebbezési eljárás során beszerezte az alperesi gazdasági társaság cégkivonatát, amelynek adataiból megállapíthatóan az alperes nem szűnt meg, ma is létező gazdasági társaság, ezért nincs helye az eljárás félbeszakadása megállapításának (Pp. 111. § (1) bekezdés).

A fellebbezés érdemi részét illetően az ítélet tábla elsődlegesen hangsúlyozza, az elsőfokú bíróság helyes megállapítása szerint a peres felek a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges lényeges feltételekben megállapodtak. Az ítélet tábla osztja az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját is, hogy a felperes által felhozott okok közül kizárólag az ügyleti kamat éves százalékos értéke szerződésben való rögzítésének hiánya miatt és az Üsz. IV.7. pontját illetően állapítható meg a szerződés részleges érvénytelensége. Helyesen vonta le az elsőfokú bíróság a részleges érvénytelenség jogkövetkezményeit is akként, hogy az érvénytelen szerződési feltételre az alperes jogot nem alapíthat, a szerződés az Üsz. IV.7. pontjának figyelmen kívül hagyásával köti a peres feleket, míg az ügyleti kamatláb százalékos értéke megjelölésének elmaradásából eredő érvénytelenségi ok e hiányosság pótlásával kiküszöbölhető.

A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az ítélet tábla - az elsőfokú bíróság határozatának indokait részben módosítva illetve kiegészítve - az alábbiakat emeli ki:

Az ügyleti kamatban való megállapodás hiánya:

A jelen ügyben alkalmazandó 1959-es Ptk. 205. § (2) bekezdése értelmében a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Visszterhes szerződés esetén mindenképpen lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Kölcsönszerződésnél - az 1959-es

Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint - a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott pénzösszeg adós rendelkezésére bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése. Ennek megfelelően a kölcsönszerződés létrejöttéhez a feleknek meg kell állapodniuk egyrészt a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében, másrészt az adós visszafizetési kötelezettségében. Bankkölcsönszerződés esetén az adós kamat fizetésére köteles (1959-es Ptk. 523. § (2) bekezdés), így az adós által teljesítendő ellenszolgáltatást úgy kell meghatározni, hogy az az ügyleti kamatot is tartalmazza. Ez azonban - amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt - nem jelenti azt, hogy a szerződésben feltétlenül rögzíteni kell az ügyleti kamatláb megjelölését. Jelen esetben tény, hogy a felperes által fizetendő ellenszolgáltatás szerződésben meghatározott induló mértéke, azaz a törlesztő részletek összege meghaladja a kölcsön összegét, ez pedig igazolja az ügyleti kamatban való megállapodást. Mindezt nem érinti, hogy a törlesztő részletek a tőkén és a kamaton felül esetlegesen egyéb, az adós részéről teljesítendő fizetési kötelezettségeket is tartalmaznak.

Ettől eltérő kérdés, hogy a Hpt. 213 § (1) bekezdés c) pontja alapján a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések esetében nem mellőzhető a kamat éves százalékos értékének szerződésben való feltüntetése. Ennek elmulasztása azonban nem a szerződés létrejöttét, hanem a jogszabályi rendelkezés alapján annak semmisségét eredményezi. Nincs jelentősége annak, hogy az ebből a hiányosságból fakadó érvénytelenségi ok a szerződés egészének semmisségét, vagy csupán annak részleges érvénytelenségét eredményezi. Mivel az érvénytelenség oka egy hiányosság, nyilvánvalóan nem alkalmazható ugyanis az érvénytelenségnek az a legalapvetőbb következménye, hogy az érvénytelen szerződéshez (szerződési feltételhez) joghatás nem fűződik, arra jogosultságot, vagy követelést alapítani nem lehet. A kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányából eredő érvénytelenség esetén az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában meghatározott „további” jogkövetkezményei alkalmazhatók, ennek megfelelően a DH2 tv. hatálya alá tartozó szerződések, így a perbeli kölcsönszerződés esetében - a körülményektől függően sor kerülhet a szerződés hatályossá, vagy érvényessé nyilvánítására (DH2 tv. 37. § (1) bekezdés). Ennek az érvénytelenségi oknak a jogkövetkezményét azonban maga a jogalkotó rendezte a DH2 tv.-ben előírt ún. felülvizsgált elszámolás szabályainak megalkotásával. A pénzügyi intézményeknek ugyanis az általuk kötelezően elvégzendő elszámolást a DH2 tv. 16. § (2) bekezdése értelmében a Magyar Nemzeti Bank elnökének a DH2 tv. felhatalmazása alapján kiadott rendeleteiben (42., 54. és 55/2014 MNB rendelet) meghatározott tartalommal és formában kellett elkészíteniük. Az érintett MNB rendeletekből megállapíthatóan az elszámolásnak egyebek között tartalmaznia kellett a kölcsön induló kamatlábát, amelyet a részletes elszámolásban tüntettek fel a pénzügyi intézmények. A fogyasztó a pénzügyi intézmény által készített - az ügyleti kamatláb meghatározására is kiterjedő - elszámolás felülvizsgálatát a DH2 tv. 18-28. §-ában meghatározott módon, határidőn belül és eljárások keretében vitathatta. Ha ezzel a lehetőséggel nem élt, a DH2 tv. 18. § (5) bekezdése értelmében úgy tekintendő, hogy az elszámolás során figyelembe vett adatokat - köztük az induló ügyleti kamatlábat - és az elszámolás eredményét nem kívánja vitatni, azaz azokat ráutaló magatartással elfogadta (1959-es Ptk. 216. § (1) bekezdés), ezért az elszámolás felülvizsgálatnak minősül, és az a továbbiakban nem vitatható. Ez egyben azt is jelenti, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során történő meghatározásával az érvénytelenség oka elhárult és ezáltal a szerződés „érvényessé vált” (konvalidálódott - 1/2010. (VI. 29.) PK vélemény 5. pont), s miután a felülvizsgált elszámolásra az „érvényessé vált szerződési tartalomnak megfelelően” került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljes körűen - a továbbiakban nem vitatható módon - megtörtént, attól utóbb a bíróság sem térhet el. Mindebből következően az ügyleti kamat éves százalékos értéke megjelölésének hiánya miatti érvénytelenség jogkövetkezményének levonására irányuló kereset elbírálása során az érvénytelenség 1959-es Ptk. 237. §-ában illetve a DH2 tv. 37. § (1) bekezdésében megjelölt jogkövetkezményei közötti választás lehetősége arra korlátozódik, hogy a bíróság érvényessé

nyilvánítsa a szerződést azzal, hogy az érvénytelenség okának kiküszöbölése körében lényegében csupán rögzíti annak eredményét, ahogy maguk a felek orvosolták a szerződés hibáját.

Itt utal az ítélet arra, téves az alperesnek az a fellebbezési hivatkozása, miszerint az alperes által a DH2 tv. alapján elkészített elszámolásban megjelölt induló kamatmértéket nem vitathatta, mert nem kapott részletes elszámolást. A felperes panaszeljárás keretében kérhette a részletes elszámolás részére történő megküldését. A perbeli esetben a nem részletes elszámolólevél 1. oldal utolsó bekezdése tartalmaz arra vonatkozó tájékoztatást, hogy milyen módon lehet a „részletes törvényi elszámolást” igényelni, illetve azt letölteni a megadott honlapról, megelőző regisztrációt követően. Ily módon a tényekkel ellentétes az a felperesi megállapítás, miszerint a részletes elszámolás nem része a törvény által előírt elszámolásnak. Ezen kívül a DH2 tv. 18. § (1) bekezdése anélkül tette lehetővé a fogyasztó számára a pénzügyi intézmény által számára megküldött elszámolás vitatását, hogy e tekintetben bármiféle korlátot írt volna elő, következésképpen a fogyasztó panasszal élhetett mind az elszámolás alapjául vett adatok - köztük az induló ügyleti kamatláb -, mind az elszámolás eredménye tekintetében.

A perbeli kölcsönszerződés fentiek szerinti felülvizsgált elszámolása nem vitásan megtörtént, annak során az alperes - a felperes által a keresetlevélhez csatolt részletes elszámolás adatait tartalmazó okiratból megállapíthatóan - az éves induló ügyleti kamatlábat 8,34 %-ban határozta meg, s miután a felperes ezt a kamatmértéket - a fent részletezettek szerint - ráutaló magatartással elfogadta, ennek az ügyleti kamatlábnak a bíróság általi megjelölésével pótolható a szerződés érvényességéhez vezető hiányosság: a hiányzó kamatláb meghatározásával az érvénytelenség oka elhárul, ily módon a szerződés érvényessé nyilvánítható.

Az elsőfokú bíróság részben a fentebb kifejtettek alapján, részben más okfejtés útján végeredményét tekintve ugyanerre a helyes jogi következtetésre jutott és helyesen vonta le az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Annak nincs jelentősége, hogy a felperes nem kérte az érvényessé nyilvánítást, és az is közömbös, hogy az alkalmazott jogkövetkezmény mennyiben felel meg egyik, vagy másik fél érdekeinek. Ha a fél az érvénytelenségi perben az érvénytelenség jogkövetkezményének a levonását kéri, a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményei közül melyiket alkalmazza. Ennek egy korlátja van, nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (Legfelsőbb Bíróság: Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 7. pont).

A kifejtettek alapján nem volt tehát akadálya annak, hogy a felülvizsgált elszámolás keretében megállapított kamatérték meghatározásával a bíróság a szerződést érvényessé nyilvánítsa.

A bíróság a szerződés érvényessé nyilvánítása során lényegében valóban „módosítja”, illetve kiegészíti a felek szerződését annak érdekében, hogy az érvénytelenségi okot, illetve az az által előidézett érdeksérelmet kiküszöbölje, ennek a módosításnak a jogszabályi alapja azonban - a felperes hivatkozásával ellentétben - nem az 1959-es Ptk. 241.§-a, hanem a 237. §-a, ezen túl a perbeli esetben a DH2 tv. 37. §-a, ezért alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése, hogy az elsőfokú bíróság megsértette az 1959-es Ptk. 241. §-ában foglaltakat.

THM „helytelen” meghatározása

A felek szerződése rögzíti az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, ezért megfelel a Hpt.

213. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak. Ha a teljes hiteldíjmutató nem az ügylet tényleges terheit mutatja, az nem a szerződés semmisségét eredményezi, hanem akarati hiba miatt (1959-es Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdés) a szerződés megtámadására adhat alapot. A felperes azonban jelen perben erre alapítottnak a szerződést nem támadta meg.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya

A felperes a fellebbezésében változatlanul arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozóan az alperestől tájékoztatást nem kapott, emiatt a szerződés egésze érvénytelen. A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A jelen ügyben a kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja alapján a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Ezentúl a szerződés egyéb rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem CHF” és a „fix deviza konstrukció” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztő részletek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.17., I.22., I.24. és I.25.b. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (17. pont), a mértékadó árfolyam (24. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat. Ebből a fogalom-meghatározásból ugyanakkor - az 1959-es Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezéssel - nem vonható le az a következtetés - ellentétben a felperes fellebbezésében kifejtettekkel - , hogy az árfolyam-különbözetből eredő fizetési kötelezettség legfeljebb 25 %-a terheli a felperest.

Ugyancsak felismerhetővé teszi az árfolyamváltozás fizetési kötelezettséget növelő hatását az Üsz. ún. fix deviza konstrukciót szabályozó XI. fejezete, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása következtében a futamidő meghosszabbodik, az árfolyamváltozás miatt a törlesztő részleteket az adósnak az árfolyamváltozás miatt a szerződéskötéskor tervezetthez képest tovább kell fizetnie.

A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza át a szerződést, szükség esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE). Ha a felperes kellő figyelmességgel és körültekintéssel elolvasta volna az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, úgy az előzőekben megjelölt szerződési rendelkezések alapján fel kellett volna ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. A felperes azt adta elő, a szerződést elolvasta, ez azonban nem jelenti azt, hogy mindent megértett belőle, további kérdése azonban nem volt. A per adatai alapján nem volt megállapítható, hogy az alperes a szerződéskötéskor eljáró képviselőjétől olyan tájékoztatást kapott, melyből kiindulva alappal gondolhatta, hogy az árfolyamváltozás nem valós, esetleg nem őt terheli, vagy csak korlátozottan kell azt viselnie, erre egyébként a felperes a személyes meghallgatása alkalmával nem is hivatkozott. Mindebből arra vonható le következtetés, a felperes nem járt el az átlagos fogyasztótól elvárható körültekintéssel, nem tájékozódott a számára esetleg nem érthető szerződési feltételekről, ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt.

Alaptalanul kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta döntése során az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozatában és a Kúria 2/2014 Polgári jogegységi határozatában foglaltakat. A III/773/2015. AB határozat tárgya a Kúria 2/2014.PJE határozat rendelkező részének 1. pontja és az ahhoz kapcsolódó indokolás III/1. pontja alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés volt, amelyet az Alkotmánybíróság alaptalannak ítélt és elutasított. Ez azt jelenti, a jogvita elbírálása során irányadónak tekintendő a polgári jogegységi határozat, amelyre egyébiránt a felperes a fellebbezését maga is alapította. Az elsőfokú bíróság - a fent részletezettek szerint - a jogegységi döntésben foglalt iránymutatás helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.

A törzskönyv kiadása

A fentiekkel ellentétben a felperes megalapozottan támadta a törzskönyv kiadására irányuló keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést. Nem osztja az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosítéknak tekinthető. Kétségtelen, hogy az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 7. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára

elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság. Mivel pedig az opciós szerződés - az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott megállapítása szerint - megszűnt, nincs az alperesnek jogalapja a törzskönyv birtokban tartására. Az Üsz. alperes által hivatkozott IV/9. pontja - az opciós szerződés 5. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes és az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. Utal e tekintetben az ítélet tábla az 1959-es Ptk. szerződés értelmezésével kapcsolatos 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó a Ptk. fenti rendelkezéseivel a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek a IV.9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékeként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak teljes megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont az 1959-es Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja.

Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV/9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Megjegyzni az ítélet tábla, azonos módon foglalt állást a Kúria az öttagú tanácsban meghozott Pfv.V.21.971/2005/6. számú ítéletében, kiemelve, hogy a vonatkozó szabályok (az Üsz. IV.9. és VI.1.pontja, valamint az opciós szerződés 7. pontja) szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségeként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Miután a kifejtettekre tekintettel az alperesnek nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására, az ítélet tábla kötelezte az alperest annak kiadására. E körben - a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra utalva - az ítélet tábla rámutat: a nyílt és zárt opció kérdése vizsgálatának jelen perben azért nincs jelentősége, mert a peres felek jogvitájában a szerződéskötéskor hatályos **((üzletszabályzat jelölése))** Üsz. az irányadó, amelyben ez a kérdés fel sem merül.

A fellebbezés egyéb hivatkozásait illetően a másodfokú bíróság az alábbiakra tér ki:

A keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának (a per megszüntetésének) akkor volna helye, ha a kereset tárgya kizárólag a 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: DH1 tv.) 3. § - 4. §-ával rendezett kérdés lett volna.

Az az ítélet érdemére tartozó kérdés, hogy a felperes az elszámolás kidolgozása során nem a felülvizsgált elszámolás adatai alapján számolt, és nem elutasítási (permegszüntetési) ok.

A felperes azon hivatkozása, miszerint a felhívott MNB rendeletekre figyelemmel lenne megállapítható, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja megkerülésére irányul, nem értelmezhető. A megjelölt MNB rendeletek a szerződéskötés időpontja (2008. év) utániak (2014. és 2015. év), így fogalmilag kizárt, hogy az abban foglaltakat figyelembe lehetett volna venni a szerződéskötéskor.

Észlelte az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg az eljárás pertárgyértékét. A Pp. 24. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés, vagy más jog értéke irányadó. Jelen ügyben a felperes a pénzfizetésre irányuló marasztalási keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította azzal, hogy az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye a szerződés hatályossá nyilvánítása, amelynek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként a követelt összegű túlfizetés mutatkozik a javára. Az alperes szerint viszont a felperesnek áll fenn tartozása vele szemben, ezért a keresettel érvényesített követelés az alperes marasztalásán túl annak a megállapítására irányuló igényt is magában foglalja, hogy a felperesnek nem áll fenn tartozása az alperessel szemben. Ebből következően a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás során alperestől bekért adatok alapján az elsőfokú perértéket - az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal szemben - 5 032 528 Ft-ban rögzítette (3 504 054 Ft a felperesnek az alperes által kimutatott jelenleg fennálló tartozása, 328 531 Ft a „túlfizetéssel” kapcsolatos marasztalásra irányuló kereset, továbbá egyenként 600 000 Ft az opciós szerződés részleges érvénytelenségével és a törzskönyv kiadásával kapcsolatos kereset tekintetében).

A fentiek szerint megállapított elsőfokú pertárgyértékből kiindulva - bár a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset alapos lett a fellebbezés folytán - a peres felek pervesztessége-pernyertessége aránya a felperesre kedvezőtlenebbül változott (a pertárgyérték fentiek szerinti módosulása következtében), vagyis a felperes az elsőfokú eljárás során nagyjából minősül pervesztesnek, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság megállapította. A felperesnek az alperes javára megállapított perköltség fizetési kötelezettségét azonban ez nem érinti, mert az elsőfokú ítélet perköltség összegére vonatkozó rendelkezését a fellebbezés nem érintette, és az alperes csatlakozó fellebbezést nem terjesztett elő.

Az ítéletábra a Pp. 253. § (3) bekezdés második mondatának rendelkezése alapján - a perérték módosulására figyelemmel, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - felemelte a felperes és az alperes által a Magyar Államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét a rendelkező részben foglaltak szerint.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett a megfellebbezett rendelkezéseket a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az ítéletábra a másodfokú perértéket 4 104 054 Ft-ban határozta meg (3 504 054 Ft a felperesnek az alperes által kimutatott jelenleg fennálló tartozása és 600 000 Ft a törzskönyv kiadása). A peres feleknek - a fentiek szerint meghatározott pertárgyérték alapján

megállapított - pervesztessége-pernyertessége arányát figyelembe véve, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (3) és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-a szerint számított ügyvédi munkadíj alapján - nagyobb pervesztességre tekintettel - a felperest kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

A másodfokú eljárás során felmerült és a felperes illetékfeljegyzési joga folytán az állam által előlegezett illetéket a peres felek pervesztességük-pernyertességük arányában kötelesek megfizetni az 1990. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint.

S z e g e d , 2016. szeptember 15.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Tóth Gabriella sk.
előadó bíró

. Lengyel Nóra
táblabíró